

Obrtnijske raznoterosti.

Postreščeki z velecipedi. Na Dunaju je namestništvo dovolilo, da smejo postreščeki prevažati blago manjše teže na velecipedih s tremi kolesi. V Berlinu imajo postreščeki že dolgo velecipe, ter se je ta naprava jako dobro obnesla.

Velikanski most. V Ameriki so vajeni izvajati najdrznejše stavbene načrte. Sedaj mislijo zgraditi most čez severno panogo Hutsona, ki bode jeden največjih na svetu. Stebri tega mostu bodo stali po 3.100 črevljev narazen, da bodo lahko največje ladje vozile mej njimi. Širok bode most 125 črevljev in čeznj bode držalo več železniških tirov. Slednji dan bodo šlo čeznj 1000 vlakov. Jekleni stebri bodo 550 črevljev visoki in bodo zanje napravili kaj trdne temelje. Zidali bodo ta most 6 let in bode veljal 150 milijonov gld.

Zlato veljavo vpelje Rusija in v ta namen že nakupuje zlato v Ameriki. Mogoče, da bodo Rusi prej imeli zlato veljavo, kakor Avstriji.

Kmetijstvo.

Davčna reforma in kmetje.

Minoli teden se je v državnem zboru rešila davčna reforma. Mi vemo, da so čitatelji že slišali, da se misli z njo zemljiški davek ponižati. Toda povedati moramo, da se kmetje močno varajo, ako se kaj tacega nadejajo, prav lahko se pa pripeti, da bodo po novi davčni reformi kmetje še nekaj več plačevali, kakor so doslej.

Odpustiti se misli res od zemljiškega davka kmetom 10 %. Toda pri tem pa moramo povedati, da pri tem se šteje davek brez priklad. Priklade so pa včasih višje, kakor je davek sam. Že precejšen posestnik mora biti, če bi se mu odpustilo 2 gld. na davku, večini se bode odpustilo le nekaj krajcarjev.

Tega odpusta pa kmet deležen ne bode, kajti po drugi strani se mu bode pa vzel. Novi prihodninski davek, kateri bode zadel tudi tiste bogatine, ki dosedaj niso nobenega davka plačevali, bode prost deželni priklad. Zato se pa deželam prepusti nekaj od večjih dohodkov, ki jih bode imela država vsled preosnove davkov. Mladočehi so dosegli, da bode ta znesek, ki se prepusti deželam nekoliko večji, kot je bil doslej. Mislilo se je prepustiti le tretjino končnega prebitka, sedaj se pa govori, da se prepusti polovico. Vzlic temu se ni upal noben govornik trditi, da bi dežele vsled tega bile na boljšem, temveč bodo le zgubile na svojih nakladah. Da se to pokrije se bode poseglo v žepe kmetskih davkoplačevalcev. Povišale se bode priklade na zemljiški in hišni davek, ker se na druge davke nakladati ne bode smele. Dežele in občine bodo to priklado na davke zvišale morda za več, nego se bode državnega davka odpustilo.

Precej na ugodnejšem bi bili kmetje, ako bi se bil vsprejel predlog Mladočeha Kaizla. Predlagal je, da se desetprocentni odpis od zemljiškega davka razdeli le na tiste posestnike, ki imajo od svojih zemljišč 1000 gld. katastralnega dohodka. Tacih posestev je pa na Kranjskem že malo. Posestniki, ki bi bili deležni tega odpisa,

bi se razdelili v tri razrede, in sicer v prvi razred bi se uvrstili tisti, ki imajo 500 do 1000 gld. katastralnega dohodka, v drugi razred tisti, ki imajo 200 do 500 gld. katastralnega dohodka in v tretji razred tisti, ki imajo manj kakor 200 gld. katastralnega dohodka. Davek bi se tako odpisal, da bi se v tretjem razredu odpisalo 2krat in v drugem poldrugikat toliko odstotkov, kakor v prvem.

Ta nasvet je bil gotovo pravičen. V Avstriji je katastralni dohodek jednako cenjen, naj kdo obdeluje zemljo na ta ali oni način. V resnici pa dohodki pri današnjem napredku tehnike niso jednaki. Veleposestnik, ki obdeluje polje z raznimi stroji, ima gotovo razmerno mnogo večje dohodke nego mali kmet, ki tacih strojev napraviti ne more in katerega malih zemljišč s stroji tudi obdelovati ni mogoče. Tudi je v socialnem oziru važno, da se večji posestniki, ki sami zemlje ne obdelujejo, in se vozijo v kočijah, razmerno višje obdačijo, kakor drugi. Tako obdačenje je priporočal neki učen jezuit, ki piše članke v „Stimmen aus Maria Laach“. Seveda avstrijske konservativne stranke nasveti učenega jezuita nič ne brigajo. Da so se upirali Kajzlovemu predlogu veleposestniki se ne čudimo. Vsak se brani velicega davka, čudimo pa, da so zoper ta predlog glasovali celo poslanci, ki zastopajo kmetske občine. Od slovenskih poslancev sta za Kaizlov predlog glasovala samo Koblar in dr. Gregorec, od isterskih pa dr. Laginja. Proti Kaizlovemu predlogu so glasovali slovenski poslanci: Grof Alfred Coronini, Ferjančič, Gregorčič, Hohenwart, Klun, Kušar, Pfeifer, Povše, Robič, Višnikar in Vošnjak. Glede Kušarja se mi ne čudimo, kajti on zastopa mesto Ljubljano, kjer so razmere vse drugačne, in je mnogo tacih davkoplačevalcev, katerim bode davčna reforma v korist, čuditi se pa moramo drugim poslancem, ki zastopajo kmetijske koristi.

Omeniti pa moramo, da s tem stvar še ni rešena. Važno besedo imajo govoriti deželni zbori. Deželni zbori imajo pravico pobirati desetodstotno naklado na vse davke, in tudi občine imajo to pravico do 30 % samo da so tiste, ki nimajo svojega statuta, navezane na dovoljenje deželnega zbora. Deželni zbori bodo morali torej privoliti, da se ne bodo nalagale naklade na novi prihodninski davek. Vprašanje nastane, če ne bodo nekatere dežele rajši se odrekle državnemu donesku iz preostanka novih davkov in same nalagale priklade, posebno ker ta donesek ni v pravi razmeri z odpadki. V deželnih zbora pa stvar ne pojde tako lahko, kakor v državnem zboru. Vlada bode morala dobiti dvetretjinsko večino pri treh četrtinah navzočih poslancev, ker dovoljenje oprostitve od deželnih priklad kacega davka pomenja spremembo deželnih redov. Na Kranjskem na pr. vladi vso štrečno zmeša devet poslancev, ako od seje izostanejo.

Posebno je vprašanje, kaj store Čehi. V državnem zboru so glasovali proti vladni predlogi. Prav lahko se pripeti, da mladočeški poslanci ostavijo deželni zbor, ko

se bode o tem sklepalo, ker se je zavrgel Kaizlov predlog. Res je mogoče, da se v tistih deželah, kjer deželni zbor novega personalnega davka ne bode hotel oprostiti od priklad, poljedelci ne bodo deležni cdpisa zemlj. davka. To pa kmetskih poslancev ne bode dosti motilo, ker je dotični odpis neznamenit in se pomanjša vsled tega, ker se bi potem morale še povišati deželne priklade. Sedaj, ko se je Kaizla predlog odklonil, imajo zlasti na Češkem največ interesa veleposestniki. Če bode vlada upala se jim odreči odpis, mi jako dvomimo. Iz vsega je vidno, da ima davčna reforma še mnogo težav. Če bi se tudi izjalovila, ne bi žalovali, ker potem bi prišla čez malo let boljša, tako pa tega ni dosti upati. Da za kmeta ni dobra, je zadosti če povemo, da je delo Plenerjevo.

Kmetijske raznoterosti.

Barthel-ov originalni karbolineum za mažo in ohranitev lesa je uže okoli 15 let povsod praktično izkušen ter ga mi izdelujemo klub prizadevanju druge konkurenčne tvrdke, katera hoče kupčijo z karbolineumom nase spraviti s samoprodajo, tudi zanaprej v izvrstni kakovosti. Mi smo proti tej samoprodaji pri c. kr. trgovinskem ministerstvu že odločni ugovor stavili in za pomoč prosili. Naš originalni karbolineum izdelujemo v pravni ružavi barvi, kakor tudi še v 12 drugih barvenih razlikah in stoje uzorčni listi in pojasnila vedno na razpolaganje. M. Barthel in drug. Dunaj, X. Keplergasse 20.

Kako koristen je regrat? Regrat imenujemo tudi mlečje, ki je zelo koristna rastlina. Priporočamo mladi regrat za salato, ki redi kri. Kdor jesiha ne sme rabiti, naj jo z limono okisa. Regrat ali mlečje mehči ter za vse bolezni spodnjega života (črevesne), za kri, vodenico, škroflje i. t. d. Regratov sok je dobro rabiti osebam, ki trpe na očesnih boleznih.

Poučni in zabavni del.

Ženska vzgoja.

Gospod Josip Ciperle je v „Učit. Tovarišu“ priobčil celo vrsto člankov, v katerih čitatelje poučuje, kako je treba vzgajati narod, da bomo mogli Slovenci tekmovali z drugimi narodi. Ti članki so ponatisnjeni v posebni knjižici. Vsej knjigi se vidi, da jo je spisal učen mož, ki se pa ni le mnogo učil, temveč tudi mnogo skusil v svojem življenju. To knjigo priporočamo starišem, učiteljem in slovenskim rodoljubom sploh. Naslov knjigi je „Narodna Vzgoja“, Slovenskemu narodu spisal Josip Ciperle. Zadnji čas se mnogo govori in piše o vzgoji ženstva in zato bode vsakega zanimalo, kako sodi pisatelj te knjižice o tem predmetu.

Našim pradedom očitalo se je, in očita se rado še tudi dan danes sem ter tje Slovanom, da ne spoštujejo ženstva. Kakor je mnogo družega očitania krivičnega, tako je tudi to. Ne vem sicer, od kod so posneli naši nasprotniki to; zgodovina nam kaže ravno nasprotno. Nikjer v Evropi ravno niso dospale ženske do tacihi časti, kakor ravno pri Slovanih, kajti stavljali so jih po gostem na čelo zadruge ali vsega plemena, ter jih celo

volili za kneginje. Pač Slovani niso umeli nikdar sladkati se nežnemu spolu v taki meri, kakor drugi narode. Tako imenovani „Minnesängerje“ ni bilo nikdar med Slovani. Se ve takov nemški „Minnesänger“ opeval je lepoto in ljubeznjivost in Bog zna kaj še svoje krasotice le do svoje poroke ž njo. Po poroki se je to največ čisto predrugačilo. Po poroki namreč se pa tudi ta tako zvani „Minnesänger“ ni sramoval oklestiti sem ter tje svojo krasotico, opiraje se na neki stari nemški zakon, ki je dovoljeval tepsti žene in še celo prav občutljivo.

Slovan, kakor sem dejal, se res ni dobrikal ali sladkal ženstvu, ni nikdar povzdigoval ga tako visoko z besedo, kakor sem ter tje drugi narode. Ali kruto ravnali tudi niso Slovani nikdar z ženstvom, celo milejši in blažejši so se veli proti temu spolu, nego oni narodi, ki so se odlikovali in se še odlikujejo po svojih sladkih besedah do ženstva. Od lepih besed odebelil še ni nobeden, in tudi ženska ne; v dejanji kazati ji spoštovanje, to je jedino, kar jo osreči in obraduje.

V istini kazal je pa tudi Slovan samo v dejanji spoštovanje svoje do ženskega spola. Ženska bila mu je to, za kar jo je vstvaril in odmenil stvarnik. Ona bila je Slovanu skrbna mati, vrla gospodinja in vzgojevalka otrok. Po drugem ni povpraševal, družega hvala Bogu tudi ni cenil. Namen ženski je tak, da postane mati in gospodinja, in če ume prenašati krepko in vrlo bremena, ki ji nalagata ta dva stanova, potem se mora veseliti tega vsak človek, in srečen je oni narod, ki ima tako ženstvo. Kdor hoče pa iz ženske napraviti kaj več nego to, ta goljufa sebe, goljufa ženstvo in ovira pravi napredek ženstva in naroda.

Slovanu nad vse priljubljeno je bilo družinsko življenje. Starih zarjavelih devic naši pradedje niso poznali. Ta prikazen javiti se je začela pri nas še le takrat, ko smo tudi mi po vzgledih družih narodov začeli obožavati ženstvo čez vso mero ter premalo gledali na to, da se izvežba ženska v tem, kar bi jo sposobilo v to, da more prenašati vrlo ona bremena, koja ji naklada gospodinstvo. Zato se pa slovanska ženska nikdar ni tako odtujila, kakor je bilo to videli pri družih narodih. Pri Slovanih bila sta mož in žena vedno v istini jedno bitje, kar je tudi prav.

Pred seboj imamo knjigo: „Die persönliche Entwicklung des Menschen und die Civilisation“. Pisatelj dr. E. Reich piše v nji jako laskavo o slovanskih ženah. Naj sledé tu njegove besede v izvirniku:

„Innerhalb der slavischen Welt steht die Frau anatomisch und physiologisch dem Manne näher, als innerhalb der germanischen Welt. Diese Thatsache verursacht mancherlei Erscheinungen im Leben der slavischen Völker, im häuslichen ganz ebenso, wie im öffentlichen. Gewisse Eigenschaften des Gemüthes treten bei dem Manne im östlichen Europa stärker hervor, als im mittleren und westlichen; auch die Unmittelbarkeit ist mehr oder weniger vorwiegend ausgebildet. Woselbst Weinen Küssen bei dem Manne wahrgenommen wird, ist die